

K

Kulturredaktionen
Tel 08-13 50 00
www.svd.se/kultur

KULTUR

Stipendium till Carolina Falkholt

Konstnären Carolina Falkholt tilldelas Carl-Axel Valéns stiftelses kulturstipendium för år 2016. "Med sina magiska former och färger och sitt egna estetiska uttryck, har hon tagit graffitin från en undanskymd skuggvärld till att estetiskt och socialt fylla det tomrum som finns mellan graffiti som subkultur och ett samtida konstnärligt uttryck", lyder motiveringen.

Carl-Axel Valéns stiftelse bildades 2006 och har sin hemvist på Eskilstuna konstmuseum. Stipendiesumman är på 200 000 kronor.

”
Börjar känna
lite sug efter
musik igen.
Låtar. Men det
ska få dröja.

Ulf Lundell bloggar om suget trots att han gjorde sin avskedskonsert på nyårsafton.

100

tusen kronor får den internationellt kända sopranen Nina Stemme då hon tilldelas årets Jussi Björling-stipendium. Stipendiet kommer att delas ut vid en galaföreställning på Ulriksdals slottsteater den 8 juni.

I fjol mottog operasångaren Peter Mattei Jussi Björling-stipendiet.

Cobain övertalades göra en Lennon

Beatlesproducenten George Martin, som avled i tisdags, influerade Kurt Cobain under inspelningen av albumet "Nevermind". Nirvanas producent Butch Vig försökte övertala Cobain att använda sig av Beatlestekniken med att göra ett pålägg på sin egen sång.

Cobain vägrade för att det låt "fejkat". När Butch Vig sa att John Lennon dubbade sin egen sång ändrade sig Cobain och sa: "Ok."

Därefter gjorde han som Lennon på praktiskt taget alla sina låtar, enligt NME.

HARRY AMSTER

Disneys teckningar visas på Tjörn

Nordiska Akvarellmuseet på Tjörn är först i Europa att presentera en unik utställning från Walt Disney Animation Studios: "Disney – konsten att berättas". Den omfattar originalteckningar och akvareller från tidiga filmer som "Snövit och de sju dvärgarna", men även material från senare filmer, som "Frost".

Många av Disneys animerade filmer baseras på traditionella myter, fabler, legender och sagor. Utställningen belyser berättelsernas ursprungskällor och hur Disney har tolkat dem. Olika tekniker används i animationsprocessen, som akvarell, kol, pastell,

Teckning för arbetet med filmen "Fantasia" (1940). FOTO: DISNEY

blyerts, gouache och digitalfärg.

Utställningen visas den 20 mars till den 4 september på Nordiska Akvarellmuseet i Skärhamn, norr om Göteborg.

svd

Universitetet kan inte styras som ett företag

BILDNING Det är hög tid att försvara traditionella akademiska värden, menar författarna bakom antologin "Det hotade universitetet". I stället för resultatstyrning som i näringslivet måste kollegiet återta makten över forskningens och undervisningens innehåll.

LITTERATUR

Sakprosa

Det hotade universitetet
av Shirin Ahlbäck Öberg,
Li Bennich-Björkman, Jörgen
Hermansson, Anna Jarstad,
Christer Karlsson och Sten
Widmalm (red.)
282 s. Dialogos

Någonting som ibland sägs vara utmärkande för universitetet är dess sega strukturer. Med sina medeltida rötter är det en av de äldsta fortfarande fungerande institutionerna i Europa, även om det var först på 1800-talet som det moderna forskningsuniversitetet utvecklades. Sedan dess har universitetet förknippats med en lång rad positivt laddade begrepp som forskning, kunskapsproduktion och akademisk frihet. I förhållande till samhället i övrigt har det länge haft en hög grad av autonomi.

Det är lärarna och forskarna själva som traditionellt sett bestämmer inom organisationen genom kollegiala beslut och och i enlighet med principen *primus inter pares*, den främsta bland likar. I praktiken innebär det att någon i lärarkollegiet under en begränsad period tar på sig ett ledningsuppdrag, till exempel rektorat, för att därefter träda tillbaka i kollegiet och låta någon annan ta på sig uppdraget.

Under de senaste decennierna har många av dessa ideal och principer inte bara utmanats utan i stor utsträckning också gått förlorade. På skrämmande kort tid har de akademiska kärnvärdena urholkats. Till stor del kan detta förklaras av att den nyliberala styrningsideologi som brukar kallas *New Public Management* successivt har kommit att kolonisera universitetet. Dess strukturer har då visat sig vara betydligt mindre sega än vad många trodde.

Hastigheten i den här transformationen har bidragit till att

inte ens de flesta akademikerna själva riktigt tycks ha insett hur genomgripande förändringarna faktiskt har varit: att universitetet numera i mångt och mycket styrs som vilket företag som helst, med linjeorganisation, resultatstyrning, ständiga utvärderingar och kortsiktig nyttooptimering.

Den senaste tiden har livaktiga protester mot den här utvecklingen, som ser likadan ut över stora delar av världen, förekommit i länder som Storbritannien och Nederländerna. Snart är det kanske också dags i Sverige. Det är i alla fall tydligt att alltför har börjat uppmärksamma och diskutera missförhållanden även här. Ett utmärkt exempel på missnöjet och kanske också en gryende mobilisering utgörs av "Det hotade universitetet". Till skillnad från flertalet tidigare liknande böcker är det inte företrädare för humaniora som står bakom antologin, utan majoriteten av dess bidragsgivare är statsvetare vid Uppsala

Ahlbäck Öberg och Elin Sundberg, beskrivs avkollegialiseringen av det svenska universitetet till förmån för just en linjestyrning av näringslivsmodell. De båda författarna förnekar inte att den hierarkiskt strukturerade och mot kontroll, ordning och kvantiteter inriktade linjeorganisationen behövs.

Problemet är bara att den modellen har blivit alltför dominerande och nu också är rådande inom sådant som borde höra till kollegiets ansvarsområden, inte minst frågor rörande undervisningens och forskningens innehåll. De kollegiala organen inom universitetet är numera rådgivande, inte beslutande.

Ett annat exempel på den successiva nedmonteringen av det akademiska självstyret gäller universitetens styrelser. De har numera inte bara en extern ordförande – inte sällan hämtad från näringslivet – utan även de flesta ledamöterna kommer utifrån. Lärosätets forskare och lärare, det vill säga kollegiet, befinner sig i tydlig minoritet.

Även rektorn rekryteras på en konkurrensinriktad marknad. Som Lars Engwall påpekar har idén om "primus inter pares" ersatts av en föreställning om rektorn som verkställande direktör.

Trots att kvaliteten på bidragen är skiftande är "Det hotade universitetet" på det stora hela en viktig bok, fylld med övertygande statistik, strikta analyser och i någon mån även öppningar för hur det skulle kunna se ut i stället, även om man på den punkten kunde önska sig att svängarna hade tagits ut ännu mer, mot mer radikala alternativ. När perspektiven lyfts från dagens förhållanden skulle blicken oftast bakåt i tiden mot det som gått förlorat, snarare än mot vad universitetet faktiskt skulle kunna vara. För visst måste väl ett annat universitet kunna vara möjligt?

ANDERS BURMAN
litteratur@svd.se

Anders Burman är docent i idéhistoria, verksam vid Södertörns högskola och Uppsala universitet.

Kulturchef Lisa Irenius lisa.irenius@svd.se

Biträdande kulturchef Anders Q Björkman anders.q.bjorkman@svd.se

Kritikredaktörer Anna Ångström anna.angstrom@svd.se,

Clemens Poellinger clemens.poellinger@svd.se

Litteraturredaktör Madeline Levy madeline.levy@svd.se

E-post film@svd.se, konst@svd.se, kulturdebatt@svd.se,

litteratur@svd.se, musik@svd.se, scen@svd.se, spel@svd.se